

A ciklusos munkamódszer*

A Szovjetunió fakitermelőipari minisztere, valamint a Szakszervezetek Össz-Szövetségi Központi Tanácsa szabályrendeletet adott ki a ciklusos munka megszervezésére. A szabályrendelet megállapítja, hogy az utóbbi években a fakitermelési munkák terén gyökeres változás történt. A gazdaságok többsége teljes mértékben gépesítette a döntést, közelítést, valamint a felterhelést a gépvontatású szállító utak felső rakodóin. Nem biztosították azonban a munka termelékenységének szükséges emelkedését. Ez elsősorban azzal magyarázható, hogy sok gazdaságban a fakitermelés gépesítésével egyidejűleg nem szervezték át a termelést kellően, nem hozták létre a szükséges kapcsolatot az egyes műveletek között. Pedig gépesített termelésnél a fakitermelési folyamat műveletei nem szakadhatnak el egymástól, az ezek közötti kölcsönös kapcsolat megsértése a gépek állásához, alacsony teljesítményhez, s ahhoz vezet, hogy a dolgozók a normákat nem teljesítik.

A fakitermelőipar lemaradásának megszüntetése érdekében elengedhetetlen a munka termelékenységének nagyarányú emelése és a gépek kihasználásának megjavítása. Ezt kell szolgálnia a munkaszervezés új formáinak, amelyek az egyes műveletek között kölcsönös összefüggést biztosítanak. A munka szervezésének ez a formája a ciklusos munkamódszer.

A munka ciklusos szervezése kollektív érdekeltséget hoz létre a brigádok, a gépesített kerületek, valamint a fakitermelő gazdaság egészénél a feladatok teljesítésében. A kollektív érdekeltség biztosítja a kemény munkafegyelmet, a szervezett és magas termelékenységű munkát.

Ciklusnak nevezik a fakitermelésnél a technológiai térkép által meghatározott faanyagra vonatkozó kitermelési, közelítési, máglyázási vagy felterhelési műveleteknek meghatározott idő alatt történő elvégzését. Ez azt jelenti, hogy egy nap, vagy egy műszak alatt a meghatározott mennyiségű faanyagot ki kell termelni, ki kell közelíteni és fel kell terhelni a szállító berendezésre. Emellett a műveletek között meghatározott mennyiségű fakészletről is gondoskodni kell.

TDT. 54. új közelítő traktor rakodás előtt leeresztett rakodólemezzel és szálfaköteg vontatása közben

A ciklus teljesítését a kiközelített, felmáglyázott, illetve felterhelt mennyiség után számítják.

Ciklusos munkamódszernél a fakitermelési munkákat komplexbrigádok végzik. Az egy ciklusra eső feladat legalább 10—15 százalékkal magasabb az érvényben levő normáknál. A komplexbrigádokat megfelelő mennyiségű közelítő berendezéssel látják el. Így traktoros közelítésnél KT—12-es vagy TDT—40-es traktorral 2—4 db dolgozik, 1 tartalékban, 1 pedig karbantartás alatt áll. Az erősebb, DT—54-es vagy Sztálinyec 80-as traktoroknál 1—2 db dolgozik és 1 db áll tartalékban és karbantartás alatt.

A ciklusos munkamódszernél, a munkákat elő kell készíteni, állandó brigádokat kell kialakítani, a gépeket állandó gépkezelőkre kell bízni, s a számszámokból, tartalék-alkatrészekből, tüzelő- és kenőanyagokból, valamint üzemi képes gépekből tartalékot kell biztosítani.

A komplexbrigádok vezetését a ciklusos termelésnél a fakitermelési brigádvezető látja el. Egyes komplexbrigádok élén függetlenített munkacsapatvezető áll.

* A Lesznaja Promüszlenosztj 1955. évi 143. számában megjelent közlés alapján.

Valamennyi ciklusos munkamódszerrel dolgozó brigádkörzetre technológiai térképet dolgoznak ki. Ez a vágásterület térképábrázolását feltünteti a brigád által végzendő teljesítményt. Hasonlóképpen meghatározzák minden munkacsapatnál a feladatok műszaki és gazdasági mutatóit. A mutatók tartalmazzák a vágásterület jellemzését, a műszak alatt elvégzendő munka mennyiségét, a munkások számát szak-képzettség szerint, a gépek és szerszámok mennyiségét, a műveletenkénti teljesítménynormákat, a ciklusra eső feladatot, a gépek és a dolgozók egyéni feladatát műveletenként, a folyó anyagok normatíváját, (tűzelő, kenőanyagok, stb.).

A ciklusos munkára átváltított komplexbrigádok munkaszervezése géptípusonként változik. Így két KT—12-es, vagy TDT—40-es traktorral dolgozó komplexbrigádnál egy döntőmunkás és 1—2 kiségitő, 4—10 gallyazó az állomány jellegétől függően, valamint a közelítés módja szerint 2 traktorkezelő, 2 felkapcsoló munkás, darukezelő, 2 felterhelő munkás és egy közelítőpászta-karbantartó munkás dolgozik. A komplexbrigádok összetételét a munka mennyisége, valamint a gépre és a dolgozókra eső feladat alapján állapítják meg.

A brigád köteles a gépek tervszerű megelőző karbantartásának, valamint azok javításának tervét szigorúan betartani. Ezt a javítások közti időközökkel összeegyeztetve kell megállapítani és a fakitermelő gazdaság főmechanikusa hagyja jóvá. A gépek mindennapos karbantartását, az időszakos karbantartásokat, valamint a gépek tervszerű kicserélését a brigádkörzeten belül kell elvégezni.

A komplexbrigádok dolgozóinak bérezése az érvényben levő normák és teljesítmények alapján történik a ledöntött, legallyazott, kiközéltett, feldarabolt, felmáglyázott vagy felterhelt faanyag mennyisége után.

MAZ. 200. szálfaszállító gépkocsi rakottan és K—51. típusú autódaruval való rakodás közben

A ciklusos munkamódszerrel dolgozó gépkezelőket és kiségitő munkásokat a ciklusos ütemterv teljesítése és túlteljesítése esetén premizálni kell. Így pl. a ciklusos grafikon teljesítéséért az alapbér 20 százalékát kell kifizetni. Minden túlteljesített ciklusért a havi alapbér 5 százaléka jár. Premizálásban részesülnek a mérnök-műszaki alkalmazottak, a gazdaság igazgatója, főmérnöke, főtechnológusa és főgépésze. A prémium mértékét a ciklusos munkamódszerrel dolgozó brigádok és a gépek száma, illetve az azok által teljesített ciklusok mennyisége alapján határozzák meg. Így pl. 2 vagy több brigáddal dolgozó brigádkörzeten brigádvezetői és munkacsapatvezetői, a ciklusos ütemterv teljesítése esetén a havi fizetés 40 százalékát és minden túlteljesített ciklus után az alapfizetés 5 százalékát kapják prémiumként. A fakitermelő gazdaság vezető dolgozó részére az alapfizetés 35—75 százaléka fizethető ki prémiumként attól függően, hogy a ciklusos munkamódszer hány brigádnál alkalmazzzák. Minden túlteljesített ciklusért a fakitermelő gazdaság egész területéhez viszonyítva az alapfizetés 5 százaléka jár.

A komplexbrigádok premizálása havonta történik az előző havi munka eredménye alapján.

A ciklusos munkamódszer bevezetése után a gépek teljesítménye mindjárt az első hónapokban 30—40 százalékkal emelkedett, a munkafegyelem lényegesen megjavult, meggyorsult a faanyag kiközéltése, nőttek a termelési eredmények.

Szepesi László